

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Indigens an surripere, vel consumere debeat animo reddendi, n. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

c. *Coninsh. de charit. d. 27. nu. 134.*
d. *sup. lib. 5. c. 1. §. 1. a n. 12.*

Indigens an surripere vel consumere possit
animo reddendi?

2. Secundò, an extremè, vel gravi-
ter indigentes, quando quid surrip-
iunt (nam quando rem antea surre-
ptam, postea consumunt, dicam mox
nu. 3.) ad suas necessitates amovendas,
obligentur accipere eo animo, ut si ad
pinguiorem fortunam pervenerint,
debeant restituere? quod est, querere,
an accipere queant absolutè, an sub ra-
tione mutui? Et rursus, an dives,
quando hos indigentes sublevare obli-
gatur, satis suæ obligationi faciat, si det
mutuum, sub eadem conditione pin-
guioris fortunæ, an potius debeat dare
absolutè?

Respondeo: Nonnulli et docent,
tum eos indigentes debere accipere, sub
ratione mutui, tum divitem posse sub
eadem ratione dare. Ratio est, inqui-
unt, quia non adest obligatio, nisi eos
pauperes sublevandi: at per mutuum
satis superque sublevantur. Nonnulli
vero docent contrarium, id est, posse
absolutè pauperes rem furari, & divi-
tem non posse restitutionis onus im-
ponere. Ratio est, ajunt, quia in ea
necessitate omnia sunt communia, er-
go non est, unde ad mutuum recurri
debeat: utraque sententia est probabi-
lis. Quare poterit quidem dominus
imponere illud onus, sequendo opi-
nionem sibi faventem; sed poterit eti-
am indigens illud non acceptare, exci-
piendo scilicet faventē pro se sententiā,

e. *Nav. Tol. Cov. alijq. apud Castrop.*

mox cit. n. 4. & apud Sanchez in *conf.*
lib. 1. c. 5. dub. 5. n. 52. & apud *Dicast.*
li. 2. de ius. tr. 2. d. 9. a nu. 220. f. *Ca-*
strop. l. c. p. 4. nu. 5. asserens Val. Conin.
Suar. aliosq. & apud Sanch. l. c. n. 53.
& *Dicast. l. c. nu. 224. approbans hanc*
sententiam, illamque vocans probabilissi-
mam & magis piam: quam Val. r. 3. d.
3. q. 9. p. 4. concl. 7. appellat de fide.

Locuti autem sumus de his indigen-
tibus, qui nec re, nec spe mora-
li sunt habituri bona. Nam si spes
adeat, non videtur adesse ratio,
cur & indigens possit furari, & domi-
nus debeat absolutè dare.

3. Hastenus dictum est, quando res
surripitur, tempore indigentiae, eo-
demque consumitur. Sed quid pri-
mò, si surripias tempore, quo non in-
diges, ac deinde incidens in necessita-
tem extremam vel gravem, illam con-
sumas? Fureris v. g. decem aureos nu-
diustertius, utique cum peccato, ve-
rum hodie existens in gravi necessitate,
puta, in gravi morbo, sine ulla spe ha-
bendi pecuniam, illos ad vitam con-
servandam expendas, obligaberisne ad
meliorem fortunam rediens ad resti-
tutionem? Quid secundo, si rem do-
mini inveniatis habere ex iusto con-
tractu, v. g. ex deposito?

Respondeo ad primum: te obligat
communior & sententia, quia sem-
per remanet obligatio, ex radice delicti
à te commissi; solum pro illo tem-
pore, quo tu indiges, nec habes, unde
reddas, suspenditur. Probatur, inquit,
Valquez, quia tempore necessita-
tis solum habet homo jus ad suam ne-
cessitatem sublevandam; at ad hanc
sublevandā satis est, si obligatio suspen-
datur

datum, seu impediatur, non autem quod omnino tollatur. Nihilominus non est *b* improbabilis sententia, tunc liberans ab omni restitutione. Ratio est, quia sicuti, illo tempore necessitatis, habes jus surripiendi & consumendi, nec solum, ut dicebat Vasquez, sublevandi quomodocumque necessitatem, ita habes jus, tunc rem alias surreptam consumendi: est enim, ac si rem de novo surriperes, quod tibi licet. Adde, dominum tunc teneri dare, ergo tu veluti de novo potes accipere: unde tunc consumens, videris sufficienter implere obligationem restituendi contractam ex delicto, cum rem consumas, perinde ac dominus tenetur velle consumi, si apud ipsum res inveniretur: Denique inferius, ut probabile docebimus, non obligari furem, rem restituere, si res perit apud ipsum, eo modo, quo peritura fuisset apud dominum, sed in casu nostro & que pecunia consumenda erat apud dominum, quia eam tenebatur huic indigenti dare, ergo &c.

g. Silvest. v. furtum qu. 5. Ang. v. furt. qu. 37. Vasq. opus. de elem. c. 1. dub. 8. n. 68. h. Pet. Nav. de rest. li. 4. c. 4. nu. 24. Castrop. t. 1. tr. 6. diff. 2. p. 10. n. 3. i. inf. tr. 2. c. 2. §. 8. n. 2.

Respondeo ad secundum, cum necessaria distinctione: *l* si rem apud te habeas, ex contractu transferente dominium, v. g. ex mutuo, debes restituere, quia tunc non consumis rem alienam in necessitate illa, sed tuam, & obligatio ex contractu jam perseverat: si ex contractu, non transferente dominium, v. g. ex deposito, non obligaris

restituere, quia consumis rem domini: at contractus depositi, vel similis non obligat ad restitutionem, quando sine ulla culpa res perit, ut certe nunc sine culpa indigentis perit, ergo &c.

l. Castrop. l. c. n. 1. c. Bon. Vasq. Azor. alioq.

Indigenti an res ipsi necessario debeat ex justitia?

4. Tertiò, an extremè, vel graviter indigens habeat jus justitiæ ad res, quibus indiget, ita ut dives eas obligetur ex justitia porrigere, nec solum ex charitate, seu misericordia? id valde præstat scire, propter obligationem restitutionis damnorum, ex negatione rerum, quas dare dives forte recuset, quam restitutionis obligationem sola culpa contra justitiam, non vero contra alias virtutes, ut sæpe diximus, parit.

Respondeo, debere hic separari quatuor quæstiones, quas quia nonnulli clare non separant, valde confuse loquuntur.

Prima quæstio est, quodnam jus indigens habet in rem, qua indiget, justitiæ, an alterius virtutis? Secunda, qua obligatione dives indigenti succurrere obligetur? jus enim accipiendi in uno, & obligatio succurrendi in altero, non semper ex eadem virtute procedunt: nam ex Religione obligor, propter votum, v. g. dare elemosynam Ecclesiæ: at Ecclesia non habet jus, nec Religionis, nec justitiæ, clam elemosynam surripiendi. Tertia, ea